

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES Telefoon 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de Synodocratie, IV. — Uit de Schrift: De mythe, een oordeelsapparaat. — Kerkelijk leven: Praten of eerst schrijven? De zwarte lijst; Conferentie Geref. studenten; Voor hen, die als militair naar N.O.I. vertrekken; Landelijk Evangelisatiecongres; Theol. Hoogeschool. — Op en om 't kerkplein: Bogerman als straatprediker. — Zending en Evangelisatie: Hulp aan Oost-Soemba; Nogmaals het „kort verweer” van ds Toornvliet; Verslag van een reis naar Soemba, III. — Groninger Brieven. — Korte Berichten. — Perschoon: De z.g. oecumenische „synode”, VII slot. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Bezwaarden over en onder de Synodocratie.

We willen nu nagaan, wat de vroegere Wachter-redacteuren over de in het geding zijnde kwesties schreven. We doen dit, omdat, voor zoover ons bekend is, deze nog steeds voor hun rekening nemen wat indertijd uit hun pen vloeide. Omdat dit zoo is, leven de door hen destijds gepropageerde beschouwingen en ideeën immers nog steeds voort in de gebonden kerken! En dan doet zich de vraag voor, wat dit beteekent voor hen en voor de kerken aan welker „leer” en „dienst” en „tucht” ze met hun eeden verbonden zijn.

We willen eerst letten op wat ds Feenstra schreef. Hij verzorgde in „De Wachter” de, laat ik maar zeggen, „dogmatische rubriek”.

Open en klaar heeft ds Feenstra steeds gezegd hoe hij over de kwesties dacht.

In zijn verklaring van de Ned. Geloofsbelijdenis stuiten we b.v. op een uitspraak als: „Niet alle gedoopten worden zalig. Er is wel niemand, die meent, dat de Doop en de zaligheid elkaar volkomen dekken. Niet alle gedoopten worden zalig. Er zullen zeer velen verloren gaan, die het merk- en veldteken van den Heere Jezus dragen op hun voorhoofd. De Doop werkt de zaligheid niet. De kinderen der geloovigen worden gedoopt, omdat zij behooren tot het verbond der genade. Niet, omdat wij veronderstellen, dat zij wedergeboren zijn, maar omdat wij weten, dat zij bondelingen zijn. Evenals er onder degenen, die belijdenis hebben afgelegd, hypocrieten zijn, zoo hebben wij bij de gedoopten ook te onderscheiden tusschen kaf en koren. „Jacob heb Ik liefgehad en Esau heb Ik gehaat”.¹⁾

Neen, de doop mag het niet ontgelden! Ds Feenstra is het volkomen eens met Calvijn als hij schrijft: „De sacramenten bieden, zowel den goeden als den kwaden, Gods genade aan en zij beloven niet op bedriegelijke wijze de genade van den Heiligen Geest; de geloovigen ontvangen, wat hun aangeboden is. De goddeloozen bewerken wel, dat, door het te verwerpen, dat wat aangeboden is, voor hen van geen voordeel is; maar zij kunnen niet maken, dat God niet trouw en de beteekening van het sacrament niet waarachtig zou zijn”.²⁾

Wat zal dr Smilde toornig worden als hij dit leest.

¹⁾ Onze Geloofsbelijdenis, Kampen, z.j. p. 429.
²⁾ Idem, p. 430. Ds Feenstra ontleende dit citaat aan Calvijn's verklaring van Galaten 3:27. Calvijn zegt daar dat de sacramenten altijd hun natuur (natura) en kracht (virtus) behouden, al gevoelen de goddeloozen daarvan geen effect (effectum). De beteekening (significatio) der sacramenten is altijd waarachtig (verax). De inzettingen Gods (Dei instituta) zijn altijd heilzaam (salutaria)!

Voor hen — en hij is daarin de vokaal van zijn synodale medebroeders — is het zoo ongeveer het summum van der bezwaarden ketterijen, dat ze durven leeren, dat de naar Gods ordinantiën bediende doop altijd een waarachtige doop is. „Durft men nu werkelijk volhouden, dat een ongelovige, die formeel wettig gedoopt is, maar tot zijn dood in zijn ongelofte volhardde, een waren Chr. doop onderging?”³⁾ zoo vroeg dr Smilde letterlijk en in groote verbazing. Ds Feenstra gaf op die vraag, als getrouw navolger van Calvijn in dezen, blijkens het bovenstaande, het rustige antwoord: „Inderdaad, dat houd ik vol! En ik geloof, dat dit gedaan moet worden, omdat die waarheid zoo ongeveer het gansche fundament van de gereformeerde sacramentsbeschouwing is”.

Op dezelfde bladzijde trekt ds Feenstra ook nog van leer tegen de constructie van een in- en uitwendig verbond en het onmogelijke gedachten-experiment van het uitwendig- of het inwendig-in-het-verbond-zijn. De geloovigen en al hun kinderen zijn naar zijn overtuiging zonder meer in het verbond des HEEREN opgenomen. Deze schriftuurlijke waarheid levert naar zijn overtuiging niet de geringste moeilijkheid op, als we maar goed vasthouden, dat naast de zegen óók de vloek een essentieel moment is in Gods verbond met zijn volk. „Als wij in het verbond zijn, — zoo lezen we — dan zullen wij, óf den zegen ontvangen door het geloof aan de beloften des Heeren, óf wij zullen den vloek ontvangen, omdat wij in ongelooft de beloften Gods, die in den doop beteekend en verzegeld zijn, hebben verworpen. Daarom willen wij niet spreken van een uitwendig en een inwendig verbond”.⁴⁾

Het spreekt vanzelf, dat ds Feenstra ook de verbondsbelofte, de volle verbondsbelofte, die óók de toezegging is van den Heiligen Geest, aan alle bondelingen zonder onderscheid niet toekomen.

„Petrus zegt op den Pinksterdag: „Want u komt de belofte toe en uwen kinderen, en allen die daar verre zijn, zooveel als er de Heere onze God toe roepen zal”. Hand. 2:39. Wij moeten echter onderscheid maken tusschen een belofte en een profetie.

Een profetie wordt altijd, vervuld, letterlijk, ook al wil de persoon, of het volk, waarover die profetie gaat, er niet van weten. De beloften Gods worden gegeven aan Zijn volk. Wie deze beloften door het geloof aanvaardt, zal de vervulling ontvangen. Maar de keerzijde van de belofte is de bedreiging. Wie de beloften Gods in ongelooft verwerpt, zal gestraft worden. Er is verbondsgeen en verbondswraak. Dat is de beteekenis van de verbondssluiting. Zie Gen. 15:7—21. God gaat tusschen de stukken door. Jer. 34:18—20. Zij, die het verbond hebben overtreden, zijn bij de verbondssluiting tusschen de stukken doorgestaan en zullen daarom evenals die gedeelde dieren overgegeven worden in de hand hunner vijanden, en gestraft worden”.⁵⁾

Ook ten aanzien van het in-Christus-geheiligd-zijn koerst ds Feenstra in het reformatorische, dus „bezwaarde” en daarom „anti-synodale” vaarwater.

Hij verwijst daarover sprekend naar een mooie uitspraak van prof. Greijdanus, opgediept uit diens college-dictaat over den brief aan de Efeziërs en die ik hier om zijn prachtige onderscheidingen, graag doorgeef”.⁶⁾

Zij luidt aldus: „Het woord (hagios, heilig), dat allereerst van God geldt, duidt bij het schepsel in de eerste plaats een relatie of verhouding aan

en wel positief tot God en Zijn dienst, Ef. 2:21; 3:5; Rom. 11:16; 1 Petr. 2:5, (vergelijk ook hagiazeln, heiligen, Matth. 23:19; Joh. 10:36; 1 Tim. 4:5) en negatief ten opzichte van wereld en zonde, Ef. 1:4; 5:25 e.a. (vergelijk ook hagiazeln, heiligen, Ef. 5:26; Joh. 17:19; Hebr. 2:11, e.a.; vergelijk ook hagiasmos, heiliging, Rom. 16:19, 22 e.a.) Het sluit naar zijn volle doorwerking bij menschen ook hunne persoonlijke reinheid van zonden, of hunne godsvrucht in als consequentie. Doch niet onmiddellijk en vanzelf reeds krachtens zijn stamen grond-beteekenis, vgl. Ef. 5:3; 1 Petr. 1:3; 2 Petr. 3:11 e.a. Het spreekt dus van de heerlijke bevoorrecht der geloovigen in hun genadige verbinding met den Heere en aan Zijn dienst en lozmaking van de wereld en haar verderf, maar wijst daarmee ook op hunne roeping tot reiniging van alle zonden en algeheel te overwijding aan den Heere”.⁷⁾

Vervolgens bespreekt ds Feenstra enkele andere opvattingen en komt dan tot deze conclusie: „Wij spreken dan niet meer van een uitwendig of een inwendig heiliging. God zal wel zorgen, dat Zijn praedestinatiewerkelijkheid wordt. De verborgen dingen zijn voor den Heere onzen God en de geopenbaarde voor ons en voor onze kinderen. Wij hebben zekerheid, dat zij behooren tot het verbond der genade. Daarom zijn zij in Christus geheiligd. Geheiligd in Christus is een verbondsrelatie, positief tot God en Zijn dienst en negatief tegenover de wereld en de zonde”.⁸⁾

Alzoo sprak ds Feenstra vele jaren geleden. Over 1905 repte hij toen met geen kik!

Wie deed dat toen wel?

Maar ds Feenstra liet nog meer van zich hooren! Toen het leerbesluit van 1942 de gewetens reeds had gebonden, de Toelichting was verschenen, de bezwaarschriften waren ingediend en het Praeadvies in de maak was, schreef de dogmatische redacteur van „De Wachter” een serie artikelen over het genade-verbond, waarin hij scherper en beslister positie koos dan ooit te voren.

Hij riep zijn „Wachter-mannen” toe, dat men verkiezing en verbond nooit moet identificeren. Want „de praedestinatiewerkelijkheid, de verkiezing en verwerping, gaan beide dwars door het verbond heen, zoodat wij ook bij het verbond zien de uitwerking van den zegen en den vloek. Geloof in den Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden. Maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. Daarom mogen wij ook niet scheiding maken tusschen een uitwendig en een inwendig verbond, om zoo te komen tot een „kerkje in de kerk”.

Men zit met de moeilijkheid, omdat niet alle bondelingen zalig worden. Maar Gods Woord biedt hier geen moeilijkheid. Als wij maar goed vasthouden aan de belofte en de bedreiging, aan zegen en vloek. Dan hebben wij geen nadere onderscheiding noodig van „uitwendig” en „inwendig”, van „verbond” en „bediening”, van „wezen” en „verschijning”, van „absoluut” en „conditioneel”.⁹⁾

„Dit verbond nu heeft God in Christus opgericht met de geloovigen en al hun zaad. Christus is de Middelaar van het verbond der genade. En nu behooren alle kinderen der geloovigen tot het verbond der genade. Zij zijn in Christus geheiligd, krachtens dat verbond. Maar ze worden niet allemaal zalig. Die belofte heeft God niet gegeven, want het verbond is niet maar éénzijdige beschikking, maar is bestemd om,

⁷⁾ a.w., p. 433.

⁸⁾ a.w., p. 434.

⁹⁾ De Wachter, 13 Aug. 1943.

¹⁰⁾ Idem.

krachtens Gods éézijdige beschikking, te worden een tweezijdige overeenkomst.

Alle kinderen der geloovigen zijn echte, werkelijke bondelingen.¹³⁾

Maar wanneer dit op grond van Gods woord wordt gehandhaafd, moet men daarbij in volle rekening brengen, dat niet alle kinderen der geloovigen trouwe bondelingen zijn. „Er zijn er, die het verbond verbreken, dat door God nooit verbroken wordt, want Hij handhaaft ook dan Zijne bedreiging. Er zijn er, die bij het opwassen niet willen wandelen in de wegen des Heeren en openlijk zeggen: Wij willen niet, dat Hij Koning over ons zij. Zij zullen, indien zij zich niet bekeeren, met vele slagen geslagen worden. Het verbond stookt de vuren heet.

Belofte en eisch!

De HEERE belooft en eischt. Hij belooft de zaligheid en Hij eischt geloof en bekeering. En wat Hij eischt, belooft Hij ook te zullen geven.

Wat de Heere belooft, mogen wij van Hem eischen, en wat Hij eischt, moeten wij Hem beloven. Hij belooft de zaligheid en wij mogen een beroep doen op Zijn Woord. Opent uwen mond, eischt van Mij vrijmoedigheid, op Mijn trouw verbond. Al wat u ontbreekt, schenk Ik, zoo gij 'tsmeekt, mild en overvloedig.

En dan ook zullen wij, wat Hij van ons eischt, Hem beloven. Dat doen wij bij de belijdenis des geloofs. Dan beloven wij, dat wij zullen wandelen in de wegen des Heeren. Want wij worden, omdat in alle verbonden twee deelen begrepen zijn, vermaand en verplicht tot eene nieuwe gehoorzaamheid.¹⁴⁾

Interessant is ook wat ds Feenstra leert over de positie van de kinderen in Gods verbond.

Hij wees er op, zich aansluitend bij Bavinek, dat het verbond in zijn oorsprong éézijdig, maar in zijn uitwerking tweezijdig is. „Het is eerst een beschikking van God over ons en dan wordt het, naar Gods beschikking, een overeenkomst van God met ons". Voor de jonge kinderen is uiteraard Gods verbond uitsluitend een beschikking. Zij kunnen nog niet optreden als een partij. Pas als zij ouder worden, als zij „tot onderscheid van jaren" komen is dat mogelijk. Dan worden zij door God „in een andere positie" in dat verbond geplaatst.

Wanneer daarom „een kind van geloovige ouders vóór het tot onderscheid van jaren gekomen is, door den Heere wordt weggenomen, dan hebben de ouders rijke troost. Omdat het verbond voor dat kind nog is een beschikking Gods. God heeft wel tot dat kind ja gezegd, maar dat kind heeft nog niet kunnen antwoorden. En nu behoeven wij niet tot een „veronderstelling" zonder zekerheid de toevlucht te nemen. Wij veronderstellen niets. Wij behoeven ook niet een oordeel te vormen „naar den aard der liefde", omdat het nog niets heeft kunnen zeggen. Wij houden ons eenvoudig aan het Woord van onzen God. Wij hebben dus alle zekerheid. Onze vaders hebben niet bij de kinderen gesproken over mogelijke wedergeboorte, maar over hun verkiezing en zaligheid. Ze hebben niet een oordeel gegeven, naar den aard der liefde, maar naar den wil Gods uit Zijn Woord. Dat artikel is zoo mooi: „Nademaal wij van den wille Gods uit Zijn Woord moeten oordeelen, hetwelk getuigt dat de kinderen der geloovigen heilig zijn, niet van nature, maar uit kracht van het genadeverbond, in hetwelk zij met hunne ouders begrepen zijn, zoo moeten de godzalige ouders niet twifelen aan de verkiezingen en zaligheid van hunne kinderen, welke God in hunne kindsheid wegneemt uit dit leven. (Gen. 17:7, Hand. 2:39, 1 Cor. 7:14). Dordtsche Leerregelen I 17".¹⁵⁾

En Feenstra concludeert dan uit dit belijdenisfragment:

„1. Dat wij moeten oordeelen naar den wil Gods uit Zijn Woord. Dan hebben wij vasten grond onder de voeten. Dan houden wij ons niet met veronderstellingen op, maar wij hebben zekerheid.

2. Dat de kinderen der geloovigen heilig zijn, uit kracht van het genadeverbond. Hier wordt niet gesproken over inwendige, of over uitwendige heiligheid, maar alleen over verbondsheiligheid. Daarom mag dat geheiligd zijn niet gelijkgesteld worden met wedergeboren. Wij weten zeker, dat de kinderen der geloovigen, krachtens het verbond, in Christus geheiligd zijn. Wij weten niet, of ze wedergeboren zijn. Hier is dus sprake van een verbondsheiligheid zonder de wedergeboorte nog in gedachte te brengen.

Dat de kinderen der geloovigen wedergeboren zijn is nog problematisch en dubieus. Dat de kinderen der geloovigen in Christus geheiligd zijn, niet van nature, maar uit kracht van het genadeverbond, is niet problematisch en dubieus (vergelijk ook Hebr. 10:29).

3. Dat de ouders niet mogen twifelen aan de verkiezingen en zaligheid van hun vroeggestorven kinderen. Hier hebben zij

¹³⁾ Idem.

¹⁴⁾ Ds Wachter, 30 Juli 1943.

dus zekerheid op grond van Gods Woord en de beloften des Heeren krachtens het verbond der genade.¹²⁾

Nu zijn er evenwel in het verbond niet alleen twee partijen, maar ook twee deelen. Wanneer de kinderen groter worden, komt dat met kracht naar voren. Het formulier zegt: „Overmits in alle verbonden twee deelen begrepen zijn, zoo worden wij ook weder van God door den Doop vermaand en verplicht tot eene nieuwe gehoorzaamheid".

God geeft de belofte en die belofte móet en mag en kan, krachtens Gods genade en roeping, geloovig worden aanvaard. Maar God dreigt ook in zijn verbond en stort, bij ongeloovige verwerping van de belofte, over zijn volk den verbondsvloek uit. „Wie in het verbond is, staat dus tegenover een belofte en tegenover een bedreiging. Wanneer hij komt tot eene nieuwe gehoorzaamheid en den eenigen God aanhangt, vertrouwt en liefheeft van ganscher harte, dan zal hij ook deelen in de vervulling van de verbondsbeloften. Dan wordt hij gezegend.

Wanneer hij daarentegen Gods beloften verwerpt en zich verhardt, dan zal de bedreiging in zijn leven vervuld worden en ontvangt hij den verbondsvloek. Zie Hebr. 10:28, 29. Wij denken hier ook aan de vreeselijke zonden tegen den Heiligen Geest".¹⁴⁾

Ieder onbevengene lezer zal moeten toegeven dat hier de gansche synodale dogmatische wijsheid, zooals deze gekristalliseerd werd in de leeruitspraken der laatste jaren, gans en al verworpen wordt.

En toch is dit de onversneden dogmatische wijn van de oude Wachter, welke door de Synode der Gereformeerde Kerken als verschaald werd afgekeurd voor de consumptie.

C. V.

¹²⁾ Idem.
¹⁴⁾ Idem.

UIT DE SCHRIFT

DE MYTHE, EEN OORDEELSAPPARAAT.

En zijn doodelijke wonde werd genezen.

Openb. 13:3.

Wij hebben in de laatste jaren veel hooren spreken van de mythe. Het z.g. derde rijk bediende zich van de „mythe"; zijn „wonderlijke" oorsprong — een opstanding van boven ruines uit, een herleving na Versailles — hielp den fabuleerenden rijkspropagandadienst op gang; de figuur van den heroischen god, opgekomen uit de ruwe aarde van Braunau, daarna triumfator over den verworpen hoop van machteloze leiders uit „den systeemtijd" werd zoo vanzelf in gouden glans gezet.

Die ééne droom is reeds beschaamd. Maar de gedachte is niet weg. Wat is in Rusland „staatsburger nummer één" anders dan een mythische figuur? Een onlangs verschenen boek, waarin het proces van een ter dood gebrachten Rus beschreven wordt, doet ons een blik slaan in eenzelfde zwoele sfeer van verheerlijking der mythische figuur: staatsburger nummer één is Stalin; en wie niet met hem gelijkgezind is, wie tegen hem gelasterd heeft, die moet tenslotte zelf wel inzien, dat hij geen recht meer heeft om te leven. Als met „nummer één", in welke gestalte hij ook verschijnt, als Führer, of als Opperste Sovjet, het rijk van den Goddelijken Geest is aangebroken, die immers „in" het universum is, dan is een zonde tegen „nummer één" zoo iets als „lastering tegen den Heiligen Geest". Dit kwaad wordt niet vergeven.....

Nu leert Paulus ons, dat de antichristelijke eeuw o.a. hierdoor wordt beheerscht, dat God dengenen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden, een kracht van dwaling zal zenden. „Zenden" staat er, niet maar „laten begaan". Doch „zenden". Wat de menschen willen, dat wordt straks hun thuis gebracht. Gods toelating is altijd actief. Het is toe-lating.

Binnen het kader van deze goddelijke werkzaamheid treedt ook „de mythe" op. De menschen willen ze; zelfs theologen, die zich Confessioneel hebben genoemd, of met een aan dezen verwanten naam, doen hun best, de schare den lof der mythe te leeren zeggen.

Zoo wordt het woord, hierboven afgedrukt, door het andere — dat van Paulus — transparant gemaakt. Het antichristelijke beest belooft te voren een doodelijke wond; het schijnt den ondergang vervallen. „Dokteren" baat niet meer; een „systeem-tijd" is belachelijk van armzaligheid. Maar die doodelijke wond wordt toch langs paradoxalen weg — zoo'n „weg" is eigenlijk geen weg! — genezen. Het rijk der zonde en der menschverheerlijking schéén vervloren, en het is toch van zijn doodelijke kluisters bevrijd. Zie toe, zoo luidt nu de vermaning, dat gij dit pure wonder niet miskent, het is het bewijs van de goddelijkheid van den heros „nummer één"; hoofd der verbonden wereld straks. Wie hem niet te voet valt, die lastert in de derde periode, de laatste; die lastert tegen den Geest. Weg met den schurftigen hond.

Reeds Daniël zag zich deze wet der mythe, als door God bediende oordeelsapparatuur vervullen in de wereldrijken van vóór dezen. De Openbaring van Johannes zegt ons, dat het wereldrijk der laatste dagen, het wereldrijk-in-wording dus, óók leven zal van deze mythe. Het zal een crisis doorstaan, zoo enerveerend, dat een elk vertwijfelt: een wereld in het slop! Maar zie, dan komt er redding, ongedacht. En ieder jubileert: we zijn er weer, de toekomst is verzekerd, vraag nu niet meer naar wet en legaliteit, ban dat gemier uit uw gedachten en buk voor de logica der mythe, die van 't wonder der verrijzenis. Feit predikt norm.

Indien zelfs een „kerkleiding" zoo redeneert (ik spreek in volen ernst van de synodocratische mythen van de Kamper leiders), hoe zal 't dan met de wereld gaan?

Maar wij, die voor den Logos bukken, en niet voor de mythe, wij hebben nu den tijd, dien wij doorleven, te verstaan. De „crisis" maakt ook ons nerveus. Wie spreekt er niet over „crisis"? Er is overal „crisis", en zij is zoo permanent, en zoo algemeen, en zoo duizend-koppig, dat óók de marxisten gaan vergeten, dat Marx een crisistheorie had voorgedragen. Alle echte crisis spot trouwens met haar theorie.

Behalve met de goddelijke.

Wij hebben óók onze crisen-leer. Ze grondt zich op onzen tekst. Onze dominees mogen eraan denken bij de oudejaarsavondpreek. Lijkt de wereld vandaag niet een hopelooze warboel? Is de wereldmacht-nummer-één, die thans in wording is, — een kind kan 't zien — niet te voren belast met den doem van doodelijke zwakte?

Ja zeker.

En dan zeggen heel wat christenmenschen, ook bij ons: die crisis, dat is 't oordeel! Ik zeg: het is veel erger: 't is Gods pad tot het verblindings-oordeel. Als de boel straks weer overeind staat en het beest is genezen, en de Wederopbouw is er, en de Sanering, en het Herstel, en in dit alles is er niet het „God de eere geven", dan is DAT het oordeel.

De oordeelsboetgezanten roepen vaak: de doodelijke wond — de crisis: Maranatha!

Maar God roept: de genezing, de wederopbouw: Maranatha! Wie heeft mijn prediking geloofd en aan wien is, niet in de mythe van den vergoddelijkt menschen, doch in den Logos van den mensch geworden God, de arm des Heeren geopenbaard?

K. S.

KERKELUK LEVEN

PRATEN OF EERST SCHRIJVEN? I.

Onderstaand „Ingezonden" — een pleidooi van dhr A. Miedema voor gemeedelijkheid in schorsingszaken en met geboden omlijste „tucht" — heb ik even aangekeken met gedachten aan de redactionele papiermand. Even maar. Ik realiseerde me daarna, dat gemeedelijkheidjes de kerk al enkele tientallen jaren hebben doen zeulen in het paadje, waar ongemedelijkheid diplomaten haar heen dreven; en dat daarom dit doodelijke wapen der diplomaten alleen kan worden onschadelijk gemaakt, door er de eerlijke willenden toe te brengen, eens te kijken, hoe het in feite er uit ziet. Vandaar, dat ik ter wille van inzonder en anderen nog maar eens ophaal, wat al duizendmaal gezegd is. Hij houde me ten goede, dat ik om plaats te winnen direct mijn „zout" bij zijn „ei" voeg, en dus zijn stuk verknip, al komt het in zijn geheel naar eigen volgorde in ons blad:

Bedum, 21 Mei 1947.

Hooggeachte Professor Schilder,

Toen U indertijd op de Groninger Synode het woord sprak: We moeten praten, Douwe, „anders zijn we secte", heb ik God uit de grond van mijn hart gedankt, dat Hij U die woorden te spreken heeft gegeven en dat de Synode unaniem tot samenspreken besloot. U had gelijk, indien we in de sfeer van „t wordt toch niets" waren blijven hangen, wij zouden opgehouden hebben kerk te zijn.

Misverstand? Ik voor mij heb meer geredeneerd uit het gezichtspunt: wij mogen niet IN DEN WEG staan, INDIEN Gods Geest gaat werken; de vraag, „of 't iets geeft", „of 't iets wordt", heb ik niet zoo sterk doen gelden. Ik heb daar mijn eigen gedachten over, maar die binden niet. Ook mijzelf niet. We lezen verder:

De vaste wil tot het (weder)vinden van het broederhart is het criterium van ware en valse kerk.

Ja? Waar staat dat? Ik lees andere criteria in art. 29: Kenmerk der ware kerk: zuivere evangelieprediking, in tegenstelling van binding aan formules, die niet bewezen zijn uit Gods Woord te zijn; gebruik van pure sacramentsbediening, en niet op grond van formulietjes, die Grosheide aan een candidaat dicteert maar niet durft volhouden, al werkt hij een candidaat ermee de kerk uit; recht gebruik van de kerkelijke tucht; derhalve geen razernij, als waarvan ds Doekes' „zwarte lijst" ettelijke voorbeelden geeft, terwijl men

tegenwoord tegenover datgene wat instituut vóór de reiken, b. onthouders van 1944, te komen. RECHT v. dan wel gen. Verde

Toen spreken teken in ronden ta plaat do- waren, c. het feit, van de d

Pardon, We hebben Berkouwen papieren. rapporten den h o die worden kelijk bou- degelijk ge- maar we v. lder wet- vraagt..... moedelijk zouden we verzoek in in tegen d. Dijk, met eparaat l. collectie z. het f.ijne p. vergaderin- alleen die Schrift w. te bedee- den, waar- vulnishoo- „de visch- heelemaal. Dan is er concrete. Ridderbos zóó, d. a. b e g i n

Wilde voor alt. maar ge. een gods voor de het groo- volgens (kerk)el- waardoo- kant kar- tegenpar-

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage

Dezelfde al besprok- senheim a- schrijver eeuwen z. en van h. voor 100 p. voor de v- gaan Ca- óók in de- zaak" (he- hierboven- bovendien- binnenlood- of K. S. g- doen. We- ten om de- RECHT d- leker zou- DENDE l- tus, en wa- bediening- degelijk, d- grijpen; h- markt: we- over de v- profetie z- dat men t- lidenis, w- wie heeft- wie kwam- recht van- Arcopagus- Plantage